

Herstel van hoogveen in De Peel

Verslag presentatie en excursie juni 2023

Probleem in De Peel is dat er veel verdroging plaatsvindt, onder andere door klimaatverandering, zegt Peter van Hees, gebiedscoördinator Leegveld van Waterschap Aa en Maas. Het water stroomde langzaam weg uit De Peel en het tij moest keren. Want, om het hoogveen te behouden is een stabiel en hoog waterpeil nodig. Er kwam een project om het hoogveen te herstellen

Vanaf het voorjaar van 2021 tot het voorjaar van 2023 is het gebied ingericht op herstel van het hoogveen door een samenwerking tussen diverse overheden. Het project in de Deurnse Peel is een voorbeeldproject voor andere natuurgebieden in Nederland, omdat hier een nauwe samenwerking plaatsvindt tussen provincie Noord-Brabant, het Waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer.

Om een hoog en stabiel waterpeil te bereiken, zijn er verschillende kades en stuwen aangelegd. Het hoogveengebied is ingedeeld in zogenoemde compartimenten om het water zo lang mogelijk vast te houden. De voorraadgebieden kunnen op momenten dat het nodig is, extra water leveren aan de kerngebieden in het Leegveld. In totaal 940 hectare bestaande natuur wordt verbeterd door deze aanpak. Hiervan wordt 180 hectare nieuwe natuur ingericht, waardoor de verdroging van de bestaande natuur wordt verminderd. Op 100 hectare voormalige landbouwgrond is de voedselrijke toplaag verwijderd. Daarnaast zijn er een aantal sloten gedempt om verdroging van de natuur te verminderen. Al deze maatregelen hebben er uiteindelijk voor gezorgd dat er in het gebied meer regenwater kan worden vastgehouden.

Kraanvogel

Naast de watermaatregelen is er ook veel nieuwe natuur aangelegd. Dit heeft er onder andere voor gezorgd dat er een bijzondere vogel is neergestreken in het gebied; de kraanvogel. Iets waar het Waterschap erg trots op is, zo wordt benadrukt tijdens de bijeenkomst. Inmiddels zijn alle maatregelen uitgevoerd en is het gebied heringericht voor de laatste stap: het verhogen van het waterpeil in de nieuwe natuur. Deze stap is nodig om een stabiel waterpeil in de bestaande natuur te krijgen; hoogveen gedijt hier goed bij. Het Waterschap Aa en Maas monitort de komende tijd wat de effecten hiervan zijn.

Tegenstand

Peter geeft aan dat er vanuit de inwoners van dit gebied veel tegenstand was om het gebied aan te passen. Ze schrokken van de veranderingen die er gingen komen. Doordat er veel bewonersbijeenkomsten zijn gehouden en nieuwsbrieven zijn verstuurd, is deze weerstand inmiddels verdwenen. Inwoners zijn nu juist erg positief over wat er aangepast is in het gebied. Peter: "Door de droogte van de afgelopen jaren zien inwoners in dat het écht nodig is dat er wat aan het gebied wordt gedaan. We kunnen niet doorgaan op de oude voet, er moest wat gebeuren. Heel fijn dat er nu zo positief op wordt gereageerd door inwoners en bezoekers."

Turf en natuurbeheer

Boswachter Lieke Verhoeven van Staatsbosbeheer leidde het gezelschap tijdens een excursie rond. Zij gaf aan dat dit gebied ooit erg onherbergzaam was en ruig.

Vanaf de vroege middeleeuwen staken de bewoners van De Peel voor eigen gebruik turf uit het veen. Turf bleef eeuwenlang dé brandstof in deze streek. Door dit turfverleden is het hoogveen natuurlijk aangetast. De inwoners van De Peel hebben door het turfverleden (onder andere) een sterke binding met dit gebied, en hebben daardoor ook het idee dat het 'van hen' is. Voordeel

hiervan is dat de inwoners nu met de maatregelen ook graag meehelpen met bijvoorbeeld natuurbeheer. Tijdens de excursie laat Lieke zien dat de stikstofwaardes op bepaalde plekken vrij hoog zijn, met als neveneffect dat er veel varens en berken in dit gebied groeien. Al met al best een uitdaging, want varens overwoekeren ook bijvoorbeeld veenmossen. De conclusie aan het einde van de dag van de aanwezigen was dat natuurbeheer een zaak van de lange adem is. Stikstof blijft hoe dan ook een latent probleem. Ondanks dat er in dit gebied grote stappen zijn gezet door het vernatten van het hoogveen.

In het voorjaar van 2020 woedde er een zeer grote brand in De Peel bij Deurne. Dit was de grootste natuurbrand ooit in Nederland; 710 hectare ging in vlammen op. Het blussen werd bemoeilijkt doordat het hoogveen erg lang doorsmeult. De brand bracht grote schade toe aan het gebied. Door de brand was de noodzaak tot vernatting van dit gebied extra groot, zo vertelt boswachter Lieke tijdens de excursie.